

klasa IV

Kto prowadzi zajęcia?	Ewa Bilska
Jak wygląda organizacja zajęć?	Jeden semestr w klasie IV, nie mniej niż 14 godzin w semestrze (1 godzina w tygodniu) w tym 9 lekcji z całą klasą i 5 z podziałem na grupy (dziewczyny – chłopcy).
Kiedy odbywają się lekcje WDŻ?	Zgodnie z obowiązującym harmonogramem zajęć
Czy z tego przedmiotu są ocenę?	Uczniowie na zajęciach nie otrzymują ocen z przedmiotu, natomiast zachowanie podlega ocenie jak na każdej innej lekcji.
Czy potrzebny jest podręcznik i zeszyt?	Uczniowie nie muszą kupować podręczników, obowiązkowo powinni mieć zeszyt (16-32 kartki).
Z jakiego programu nauczania korzysta nauczyciel?	Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 4 szkoły podstawowej. T. Król

Tematyka

Lekcja 1 Wspólnota domu, serca i myśli – funkcje rodziny

Lekcja 2 Witaj w domu – funkcje prokreacyjna i opiekuńcza

Lekcja 3 Zasady i normy – funkcje wychowawcza i socjalizacyjna

Lekcja 4 Miłość, która scala, czyli funkcje psychiczno-uczuciowa i kontrolna

Lekcja 5 Jesteśmy razem – funkcje rekreacyjno-towarzyska, kulturowa i ekonomiczna

Lekcja 6 Człowiek istota płciowa

Lekcja 7 Przekazywanie życia (dla grupy dziewcząt)

Lekcja 8 Przekazywanie życia (dla grupy chłopców)

Lekcja 9 U progu dojrzewania (dla grupy dziewcząt)

Lekcja 10 U progu dojrzewania (dla grupy chłopców)

Lekcja 11 Rodzi się dziecko (dla grupy dziewcząt)

Lekcja 12 Rodzi się dziecko (dla grupy chłopców)

Lekcja 13 Intymność (dla grupy dziewcząt)

Lekcja 14 Intymność (dla grupy chłopców)

Lekcja 15 Obrona własnej intymności (dla grupy dziewcząt)

Lekcja 15 Obrona własnej intymności (dla grupy chłopców)

Lekcja 17 Koleżeństwo

Lekcja 18 Dobre wychowanie

Lekcja 19 Internet świat prawdziwy czy nieprawdziwy?

Treści nauczania - wymagania do wychowania do życia w rodzinie w klasie 4

1. Rodzina. Uczeń:

1. wie, co składa się na dojrzałość do małżeństwa i założenia rodziny; zna kryteria wyboru współmałżonka, motywy zawierania małżeństwa i czynniki warunkujące trwałość i powodzenie relacji małżeńskiej i rodzinnej;
2. rozumie, jakie miejsce zajmuje rodzina w społeczeństwie;
3. rozpoznaje typy struktury rodziny: rodzina wielopokoleniowa, rodzina pełna, rodzina niepełna, rodzina zrekonstruowana;
4. wyjaśnia miejsce dziecka w rodzinie i jej rolę dla niego: w fazie prenatalnej, podczas narodzin, w fazie niemowlęcej, wczesnodziecięcej, przedpokwitaniowej, dojrzewania, młodości, wieku średniego, wieku późnego;
5. potrafi komunikować swoje uczucia i budować prawidłowe relacje rodzinne;
6. wie, jak okazać szacunek rodzeństwu, rodzicom i dziadkom oraz docenić ich wkład w życie rodzinne; potrafi wymienić za co i w jaki sposób można wyrazić im wdzięczność;
7. rozumie na czym polega odpowiedzialność wszystkich członków za atmosferę panującą w rodzinie; wie jak komunikować uczucia, wyrażać pamięć, składać życzenia z okazji ważnych rocznic rodzinnych, imienin, urodzin, Dni Matki, Ojca, Babci i Dziadka, być uprzejmym i uczynnym każdego dnia;
8. zna i rozumie funkcje rodziny, np. prokreacyjna, opiekuńcza, wychowawcza oraz ich znaczenie na poszczególnych etapach rozwoju człowieka;
9. wyjaśnia czego dotyczy i w czym przejawia się rodzinne wychowanie do miłości, prawdy, uczciwości, wychowanie patriotyczne, religijne, moralne;
10. przyswaja wartości i tradycje ważne w rodzinie, w tym wspólne świętowanie, organizacja i przeżywanie wolnego czasu;
11. zauważa i docenia formacyjną rolę rodziny: w zakresie przekazywania wiedzy (o życiu, człowieku, świecie, relacjach międzyludzkich), kształtowania postaw, ćwiczenia umiejętności, tworzenia hierarchii wartości, uczenia norm i zgodnych z nimi zachowań;
12. zna i stosuje zasady savoir vivre'u zarówno wobec gości, jak i najbliższych członków rodziny;
13. wie, na czym polega instytucjonalna pomoc rodzinie w sytuacji: choroby, uzależnienia, ubóstwa, bezrobocia, zachowań ryzykownych, problemów pedagogicznych, psychologicznych, prawnych.

2. Dojrzewanie. Uczeń:

1. rozpoznaje zmiany fizyczne i psychiczne; zauważa i akceptuje zróżnicowane, indywidualne tempo rozwoju;
2. zna kryteria dojrzałości biologicznej, psychicznej i społecznej;
3. rozumie, czym jest cielesność, płciowość, seksualność;
4. wskazuje różnice w rozwoju psychoseksualnym dziewcząt i chłopców;
5. wyjaśnia, na czym polega identyfikacja z własną płcią;
6. zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania;
7. omawia problemy wieku młodzieńczego i sposoby radzenia sobie z nimi;
8. rozumie, jak budowane są relacje międzyosobowe, wyjaśnia ich znaczenie w rozwoju społeczno-emocjonalnym; potrafi przedstawić istotę: koleżeństwa i przyjaźni, sympatii młodzieńczych, pierwszych fascynacji, zakochania, miłości; zwraca uwagę na potrzebę i wartość wzajemnego szacunku, udzielania pomocy, empatii i współpracy;
9. uczestniczy w podziale obowiązków; korzysta z pomocy innych i sam jej udziela; potrafi dzielić czas pomiędzy pracę i rekreację; wie jak tworzyć atmosferę świętowania;
10. przedstawia rolę autorytetów w życiu człowieka, wymienia osoby uznane za autorytety przez innych i siebie.

3. Seksualność człowieka. Uczeń:

1. określa pojęcia związane z seksualnością: męskość, kobiecość, komplementarność, miłość, wartość, małżeństwo, rodzicielstwo, odpowiedzialność; wyjaśnia na czym polega i czego dotyczy integracja seksualna;
2. rozumie znaczenie odpowiedzialności w przeżywaniu własnej płciowości oraz budowaniu trwałych i szczęśliwych więzi;

- określa główne funkcje płciowości, takie jak: wyrażanie miłości, budowanie więzi i rodzicielstwo, a także wzajemna pomoc i uzupełnianie, integralna i komplementarna współpraca płci;
- rozumie, na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa;
- wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność mężczyzny i kobiety za sferę seksualną i prokreację;
- charakteryzuje związek istniejący pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością; omawia problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej;
- potrafi wymienić argumenty biomedyczne, psychologiczne, społeczne i moralne za inicjacją seksualną w małżeństwie;
- przedstawia przyczyny, skutki i profilaktykę przedwczesnej inicjacji seksualnej;
- zna choroby przenoszone drogą płciową; rozumie ich specyfikę, rozwój i objawy; wie, jakie są drogi przenoszenia zakażenia; zna zasady profilaktyki;
- potrafi wymienić różnice pomiędzy edukacją a wychowaniem seksualnym;
- potrafi scharakteryzować i ocenić różne odniesienia do seksualności: permissywne, relatywne i normatywne;
- rozumie wartość trwałości małżeństwa dla dobra rodziny.

4. Życie jako fundamentalna wartość. Uczeń:

- wyjaśnia, co to znaczy, że życie jest wartością;
- rozumie, na czym polega planowanie dzietności rodziny; wie, jakie aspekty należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji prokreacyjnych;
- zna zasady przygotowania kobiet i mężczyzn na poczęcie dziecka oraz rozumie, czym jest odpowiedzialne rodzicielstwo;
- wyraża postawę szacunku i troski wobec życia i zdrowia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci;
- zna fazy psychofizycznego rozwoju człowieka w okresie prenatalnym i postnatalnym; orientuje się w czynnikach wspomagających i zaburzających jego psychiczny, fizyczny, duchowy i społeczny rozwój;
- rozumie, czym jest opieka prekonceptyjna i prenatalna uwzględniająca zdrowie ojca, matki i dziecka, formy prewencji, profilaktyki i terapii;
- ma szacunek dla ludzkiego ciała; zna podstawy higieny; troszczy się o zdrowie: właściwe odżywianie, odpowiedni strój, sen i aktywność fizyczną;
- pozytywnie odnosi się do osób z niepełnosprawnością, widząc w nich wartościowych partnerów w koleżeństwie, przyjaźni, miłości i rodzinie;
- wyraża troskę o osoby chore i umierające; zachowuje pamięć o zmarłych, współtowarzyszy bliskim w przeżywaniu żałoby.

5. Płodność. Uczeń:

- wie, że płodność jest wspólną sprawą kobiety i mężczyzny;
- potrafi przedstawić fizjologię płodności i wymienić hormony warunkujące płodność kobiet i mężczyzn;
- zna metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń;
- przedstawia problem niepłodności; określa jej rodzaje, przyczyny, skutki; wyjaśnia na czym polega profilaktyka i leczenie;
- definiuje pojęcie antykoncepcji i wymienia jej rodzaje, dokonuje oceny stosowania poszczególnych środków antykoncepcyjnych w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym, ekonomicznym, społecznym i moralnym;
- zna różnice między antykoncepcją a naturalnym planowaniem rodziny, zapłodnieniem in vitro a naprotechnologią;
- rozumie, czym jest ciąża i poród oraz jak powinno wyglądać przyjęcie dziecka jako nowego członka rodziny;
- potrafi wyjaśnić rolę i zadania szkół rodzenia oraz wartość naturalnego karmienia;
- wie, jak istotne znaczenie, zarówno w aspekcie medycznym, psychologicznym, jak i społecznym ma gotowość członków rodziny na przyjęcie dziecka z niepełnosprawnością;
- rozumie sytuację rodzin mających trudności z poczęciem dziecka i doświadczających śmierci dziecka przed narodzeniem;
- wie czym jest adopcja i rodzina zastępcza oraz jakie jest ich znaczenie dla dzieci, rodziców i społeczeństwa.

6. Postawy. Uczeń:

1. potrafi wymienić i uzasadnić normy chroniące życie małżeńskie i rodzinne oraz sprzeciwić się naciskom skłaniającym do ich łamania;
2. wie, że aktywność seksualna, jak każde zachowanie człowieka podlega odpowiedzialności moralnej;
3. radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;
4. zna i stosuje zasady savoir-vivre`u w różnych sytuacjach społecznych;
5. rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa;
6. kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego;
7. bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;
8. świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;
9. jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie.

Metody i formy

W realizacji programu WDŻ zastosowano różnorodne metody pracy, wymagające aktywnego, kreatywnego podejścia nauczyciela w przekazywaniu treści przedmiotu. Obecne są metody aktywizujące, nowe technologie i techniki multimedialne z prezentacjami znacząco przybliżającymi tematykę omawianych zagadnień. Do środków dydaktycznych wzbogacających przekaz treści należą też filmy. Uzupełnienie realizacji przedmiotu stanowią karty pracy zachęcające do zaangażowania, wspomagające procesy rozwojowe w indywidualnej aktywności.